

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเปรียบเทียบเชิงพรรณนา (descriptive correlation research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ระดับของความวิตกกังวลในผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ พฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ โดยรวมและรายด้านและความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการที่เป็นสมาชิกในกลุ่มผู้ติดเชื้อ โรงพยาบาล ดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนมิถุนายน 2540

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ดูแล ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ แบบประเมินความวิตกกังวลของสปีลเบอร์เกอร์และคณะ (The State-Trait Anxiety Inventory Form Y) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดยดร. ชาติรินทร์ศักดิ์ หลังจากนั้นจิน แบร์และรศ.ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต นำมาปรับปรุงมีจำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ STAI Form Y-1 เป็นแบบประเมิน A-state หรือความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ในขณะนั้น มีจำนวน 20 ข้อและ STAI Form Y-2 เป็นแบบประเมิน A-trait หรือความวิตกกังวลประจำตัวโดยทั่วไป มีจำนวน 20 ข้อ แบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากตำราวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยแนวความคิดตามทฤษฎีการปรับตัวของรอย ประกอบด้วยพฤติกรรมการปรับตัวด้านสรีรวิทยา พฤติกรรมการปรับตัวด้านอ้อมโนทัศน์ พฤติกรรมการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ พฤติกรรมการปรับตัวด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน จำนวน 43 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา = 0.73 และค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ

= 0.77 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุง จากนั้นนำแบบประเมินทั้งหมด ทดสอบกับผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 ราย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความวิตกกังวลต่อสถานการณ์เท่ากับ .76 แบบประเมินความวิตกกังวลประจำตัวเท่ากับ .75 และแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปรับตัวผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการเท่ากับ .88 แล้วจึงนำแบบประเมินทั้งหมดไปดำเนินการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC พบว่า

1. ผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 20-39 ปี และ 40 - 59 ปี มีสถานภาพสมรสคู่ นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ของครอบครัวในช่วง 2,001-4,000 บาท ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว มีสถานภาพในครอบครัวฐานะหัวหน้าและภรรยาเป็นส่วนใหญ่ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัว ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นบิดาหรือมารดาของบุคคลที่ติดเชื้อ มีระยะเวลาในการดูแล 2 เดือน ถึง 12 เดือน โดยมีโรงพยาบาลออกค่าใช้จ่ายเป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่มีโรคประจำตัว
2. บุคคลติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 - 39 ปีและมีระยะเวลาที่รู้ว่าติดเชื้อในช่วง 2 เดือน -12 เดือน
3. ผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ มีคะแนนความวิตกกังวลทั้งความวิตกกังวลต่อสถานการณ์และความวิตกกังวลประจำตัวในระดับปานกลาง รวมทั้งพฤติกรรมกรรมการปรับตัวด้าน สรีรวิทยา ด้านอึดมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกันและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
4. ความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวด้าน สรีรวิทยา ด้านอึดมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกันนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับบุคลากรในทีมสุขภาพในการวางแผน เพื่อลดความวิตกกังวล และส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ
2. เป็นข้อมูลสำหรับบุคลากรในทีมสุขภาพ ในการจัดบริการพยาบาลที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งผู้ดูแลและผู้ติดเชื้อ ไปพร้อม ๆ กัน รวมทั้งจัดอบรมผู้ดูแลในการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวี ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคมและอารมณ์
3. เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการรูปแบบการพยาบาลเพื่อ ลดความวิตกกังวลและเกิดพฤติกรรมกรรมการปรับตัวที่ดี และเหมาะสมของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มี อาการ
4. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการหารูปแบบการพยาบาล เพื่อลดความ วิตกกังวลและส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการปรับตัวที่ดีของผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ดูแลมีความวิตกกังวล ซึ่ง เป็นปัจจัยที่มีผลเกิดพฤติกรรมกรรมการปรับตัว แต่การมีแรงสนับสนุนทางสังคมที่ดีช่วยลดความ วิตกกังวลทำให้เกิดการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการให้บริการเพื่อช่วยเหลือผู้ดูแลควรให้ ความช่วยเหลือดังนี้
 - 1.1 จัดอบรมให้ความรู้เรื่อง โรคเอดส์แก่บุคลากรในทีมสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดีในการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี
 - 1.2 จัดตั้งกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ดูแลขึ้นตามความสมัครใจของผู้ติดเชื้อ เพื่อเป็นเครือข่ายทางสังคมที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้คำปรึกษาให้กำลังใจและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ทั้งผู้ติดเชื้อและผู้ดูแลผู้ติดเชื้อ
 - 1.3 ให้การสนับสนุนด้านการได้รับความช่วยเหลือต่างๆ กับผู้ดูแลบุคคล

คิดเชื้อเอชไอวี โดยอาจจัดให้มีหน่วยงานหรือกลุ่มงานเฉพาะที่คอยดูแล ให้ความรู้ ให้ข้อมูลข่าวสาร และมีห้องที่เหมาะสม ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้ดูแล

1.4 จัดอบรมผู้ดูแลเพื่อเตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทเป็นผู้ดูแล เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการดูแลที่ถูกต้อง และควรจัดการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเป็นระยะตาม ความเหมาะสม

1.5 จัดให้มีหน่วยรับดูแลผู้ติดเชื้อตอนกลางวัน เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ดูแล ซึ่งไม่สะดวกในการดูแลผู้ติดเชื้อ จากการที่ต้องออกไปประกอบอาชีพ

1.6 จัดหาแหล่งประโยชน์ในสังคมแก่ผู้ดูแล เช่น กองทุนเพื่อรักษาผู้ป่วยโรค เอชไอวี หน่วยสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้ผู้ดูแลมีแหล่งประโยชน์เพียงพอในการเผชิญภาวะต่างๆ

1.7 แนะนำผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ดูแลเข้าเป็นสมาชิกของเครือข่ายทางสังคม เช่น กลุ่มผู้ติดเชื้อ กลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอง ซึ่งมีส่วนในการ รับผิดชอบ ให้กำลังใจ ให้ความรัก ความห่วงใยและช่วยแบ่งเบาภาระ

2. สำหรับนักศึกษาพยาบาลควรเน้นให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหาโรคเอดส์และ ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี ในปัจจุบันพบว่าจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มี อาการเพิ่มขึ้นและครอบครัวมีบทบาทในการดูแลผู้ติดเชื้อ ควรเน้นให้นักศึกษาตระหนักถึงปัญหา ทางร่างกาย จิตใจและสังคม ของผู้ดูแล ควรได้มีการบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ดูแล มโนทัศน์เกี่ยวกับ ความวิตกกังวล พฤติกรรมการปรับตัวและปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้มีการปรับตัวที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีในการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี

3. ควรมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้ดูแล ในด้านอื่นๆ เพื่อหาแนวทาง ในการช่วยเหลือ ส่งเสริมหรือพัฒนาความสามารถในการดูแลส่งเสริมพฤติกรรมปรับตัวที่ดีและ เหมาะสม

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. ความเป็นปรนัยในคำถามของแบบประเมินความวิตกกังวลบางข้อไม่ชัดเจน ควรมีการปรับปรุงอีกครั้งก่อนนำไปใช้

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความวิตกกังวลและพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ดูแลในกลุ่มผู้ติดเชื้อที่เป็นสมาชิกของชมรมผู้ติดเชื้อเท่านั้น ผลจากการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถนำไปอ้างอิงกับประชากรทั่วไปได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการช่วยเหลือผู้ดูแลบุคคลติดเชื้อเอชไอวี เพื่อลดความวิตกกังวลและมีพฤติกรรมการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ และการตอบสนองความต้องการ ในผู้ดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผู้ดูแล ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มผู้ติดเชื้อทั่วไปและผู้ดูแลที่มีการรวมกลุ่มเฉพาะผู้ติดเชื้อที่มีผู้สนับสนุน
4. ศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ที่คาดว่าจะมีผลต่อปัญหาด้านจิตใจของผู้ดูแล เช่น ความสามารถในการดูแล ความเชื่อ อารมณ์ภายใน-ภายนอกคนด้านสุขภาพ การรับรู้ต่อภาวะสุขภาพ เป็นต้น
5. ควรมีการศึกษา ในกลุ่มของผู้ดูแลที่ดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการของโรครุนแรงมากกว่าในการศึกษาครั้งนี้